



עזון תורני שכוחי

בעזרה"ת

אגדה של תורה

גליון 759

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו



"פנחס בן אלעזר... השיב את חמתי"

מפני מה מופיע מעשה הקנאות שעשה פנחס בפרשת בלק, ואלו השכר שקבל על כך – בפרשת פנחס? האדמו"ר מצאנו הסביר שפנחס עשה מעשה קנאות, ומעשה כזה יכול לנבוע או מקנאות לשם שמים שהיא חיובית, או מקנאות לעניינים אחרים שאינה אלא שלילית. ומאחר שיש צורך בבדיקה אחר בדיקה על מנת לחשוף את המניעים האמתיים ואת צפונות הלב, אין השכר מגיע מיד... פעמים רבות קורה שאדם נוהג באופן מסוים, וכשהוא חוזר ובודק בתוך תוכו, הוא מגלה שבעצם המניעים האמתיים שלו היו שונים לגמרי.

פנתח האה



"פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי" אדם אחד מסוגל עם מעשה אחד להציל עם שלם. ומה המיוחד במעשה האחד הזה? הוא לא היה מוכרח. הוא לא נצטווה על זה בפירוש. כמאמר רבותינו ז"ל: "הלכה ואין מורין כן". כשאדם עושה מסירות נפש יותר ממה שהוא חייב, והכל מתוך אהבת ה' ואהבת ישראל עד בלי גבול, הוא זוכה. פנחס זכה בזכות המעשה שעשה לחיים נצחיים, זכה להיכנס חי לגן עדן, פנחס הוא אליהו והוא עתיד לבשר על הגאולה. ובזכות אהבת ה' הגדולה והעצומה שגילה, זכה פנחס אף לכהונה, שהיא התגלמות החסד והאהבה. המלחמה של פנחס היא המלחמה של כולנו חיילים בצבא ה' ומשתוקקים לחיות חיים של קידוש ה'. כולנו רוצים שכל מה שנעשה יהיה בו הגדלת כבוד ה' בעולם. "בכל דור ודור נמצאים בחינת מקנאי ה' צבאות, שהם בחינת פנחס, שבאים ללחום מלחמת ה' כל אחד כפי בחינתו, כי אין שום בן אדם חופשי ממלחמה זאת, כי רק בשביל זה בא לעולם". (ליקו"מ) נתבונן קצת בעצמנו. איפה מלחמת ה' שלנו? איפה הכי קשה לנו? איפה אנחנו צריכים לעשות הכי הרבה מסירות נפש? שם היכן שהכי קשה שם מטרתינו!!

כל אחד במה שקשה לו, זה העבודה שלו, שם מצפה ממנו בורא עולם למסירות נפש. כי מה החכמה לעשות במקום שם קל לך לעשות. על ידי שאדם מתאמץ דווקא בדברים שקשה לו. על זה זוכה לשכר הרבה "לפום צערא אגרא" לפי המאמץ כך השכר.

רבי יואליש מסאטמר זצ"ל מבאר את חלוקת המעשה של פינחס והשכר שקבל לשתי פרשות נפרדות באופן נוסף, באומרו כי טבעו של עולם, ובפרט הילדים שבו, שאת תחילת הפרשה יודעים היטב, ואת סופה – פחות. רצה הקב"ה שאפילו ילד קטן ידע, שאדם שעושה מעשה קנאות לשם שמים מקבל על כך שכר, ולכן דחה את שכרו של פנחס לתחילת הפרשה הבאה...

רבי מרדכי דרוק זצ"ל: רש"י מפרש על הפסוק "וירא פנחס... ויקח רמח בידו" – "ראה מעשה ונזכר הלכה שקנאים פוגעים בו". הנה כי כן, יש כאלו שקודם כל לוקחים את החרב, ואחר כך מחפשים אחר מעשה כלשהו, שיאפשר לעשות באותה חרב שימוש... אולם אצל פנחס לא היה כך - קודם כל היה המעשה, אחר כך הוא נזכר בהלכה, ורק לבסוף לקח את החרב בידו... כשאדם מחזיק בידו 'חרב' ומחפש להתנקם במי שהציק לו, עד מהרה הוא מוצא איזו טעות או פגם בזולתו, שבו אפשר לנעוץ את החרב בקלות יתרה... אך פנחס היה נקי מכל חשבון אישי כדוגמת זה, ורק כבוד שמים בער בתוכו והניע אותו לכך.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

זמני השבת

הדלקת נרות 7:20

מוצאי שבת 8:22

ר"ת: 8:54

נא לשימור על קדושת הזמנים
אין לקרוא בשעת הזמנים

אהל ההלכה

טוב להיזהר ולא לברך ברכת "שהחיינו" בימי בין המצרים, מליל שבעה עשר בתמוז ועד אחרי תשעה באב, על פרי חדש, או על בגד חדש. ויניח את הפרי או הבגד עד לאחר תשעה באב, ולא יאכלנו בלא לברך שהחיינו. ומותר לקנות בגדים חדשים בימי בין המצרים, עד ראש חודש אב. אך אין ללובשם עד לאחר תשעה באב.



בעל אחד נכנס הביתה עצבני וזרק את חשבון הטלפון על השולחן. ושואל את אשתו "למי את מתקשרת בכל העולם? תראי איזה חשבון טלפון קיבלנו". "אני?! מה פתאום, אני עושה את כל הטלפונים מהעבודה", התגוננה האישה. - "גם אני עושה את כל הטלפונים מהעבודה", המשיך הבעל, "אז מי מחייג מהבית לכל העולם למען ה'?!".

נותרה העוזרת שעובדת בביתם. היא אמרה: "מה אתם רוצים?"

גם אני עושה את הטלפונים מהעבודה..."

דייג ופרופסור שטים בסירת הדייג. הפרופסור: "סלח לי, האם אי פעם למדת פיזיקה?" הדייג: "לא".

הפרופסור: "אז כנראה שהפסדת רבע מהחיים שלך. ומתמטיקה למדת?" הדייג: "גם לא".

הפרופסור: "אז תדע לך שהפסדת חצי מהחיים שלך! מה עם מחשבים?" הדייג: "גם לא".

הפרופסור: "אז תתבייש לך! הפסדת שלושה רבעים מהחיים שלך!!" לפתע מתחילה סופה שמרסקת את הסירה לחתיכות ומעיפה את שני האנשים למים. הדייג שוחה לעבר קרש צף ונתפס עליו בזמן שהפרופסור מתחיל לפרפר.

הדייג: "תגיד לי, אתה יודע לשחות?" הפרופסור (בולע מים): "ל...ל...לא". הדייג: "אז אני שמח להודיע לך שהפסדת את כל החיים שלך!!!"

כשאני במקומי אנשים עצובים,
כשאני מתארח אנשים שמחים,
מי אני ??

תשובה לפרשת חקת:

המנהיג משה רבינו עשה את נחש הנחשת כדי שידעו שהכל מהקב"ה חזקיהו המלך הרס את הנחש כי התחילו להאמין בו בנחש.

בין הפותרים נכונה תתקיים הגרלה על פרסים, תשובות יתקבלו במייל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש

חידושים ופגנים לשולחן השבת

כאשר התורה מונה את שבת ראובן ומשפחת אליאב, מזכירה בדרך אגב את גורלם הנורא של בני אליאב, דתן ואבירם, ועימם כל עדת קרח: "הוא דתן ואבירם קרואי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח... ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח... ובני קרח לא מתו."

הרמ"א כותב בהלכות הבדלה (סימן רצו), וכן מביא הגר"ע יוסף בספר ילקוט יוסף כמנהג חלק מהספרדים: "נוהגים לשפוך מכוס יין ההבדלה על הארץ". נוהגים למלא את כוס ההבדלה עד גדותיה וכך נשפך יין החוצה על הצלחת מתחת הגביע.

ההסבר הפשוט לכך הוא כסימן ברכה בתחילת השבוע, משום שבת שנשפך בו יין כמו מים הוא סימן ברכה. אולם הספר "מטה משה", אחד הספרים החשובים במנהגי אשכנז שחיבר תלמיד המהרש"ל לפני כ-500 שנה, מביא טעם מקורי מספרי המקובלים:

מטה משה סימן תקד: "עוד טעם לשפיכה זו, דכתב הריקנטי [מראשוני המקובלים באיטליה] פרשת קרח... דכתיב וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה' והם לא יורדים לשאול עד שישראל עושים הבדלה, דכתיב 'הבדלו מתוך העדה הרעה'... ולתת לעדת קרח את חלקם".

ידוע שהגיהינום סגור בשבת והנשמות יוצאות החוצה למשך יום המנוחה, ובמוצאי שבת לאחר שישראל עושים הבדלה וחוזרים למלאכתם, שערי הגיהינום נפתחים ונשמות הרשעים שבות למקומם. אולם הנשמות של אנשי קרח מחכות במוצאי שבת מחוץ לגיהינום, עד שישראל יעשו הבדלה וישפכו מעט יין על הארץ וזה יהיה תיקונם, שהרי הם נבלעו באדמה. כך לומדים מהפסוק **"הבדלו** מתוך העדה הרעה הזאת" שתיקונם הוא בשתיית יין **ההבדלה** במוצאי שבת.

בעל ה"הפלאה", הרה"ק רבי פנחס הלוי הורוביץ, נשלח על ידי המגיד ממעזריטש לכהן כרבה של פרנקפורט שבגרמניה. בהיותו שם סבל רבות מרדיפות ומעוני, בשל היות תושבי המקום "מודרניים" שלא אבו לקבל את מרותו של הרב ה"מחמיר"...

באחד מביקוריו בפולין, נתקבל רבי פנחס בכבוד מלכים. ואחדים מתומכיו שאלוהו: איך ייתכן שבמקום מגוריו רודפים אותו ומצרים את צעדיו, ודווקא כשהוא אורח הוא מקבל יחס קיצוני לצד השני? חייך רבי פנחס והשיב: "שמי פנחס, והנה, פרשת פנחס כשנקראת היא בזמנה בתורה, אזי זהו זמן עצוב - ימי "בין המצרים". אך כשקוראים אותה מזמן לזמן, בפרשת המועדות שבה - הרי שמעניקים לה כבוד עצום..."

כשחזר הרה"ק לפרנקפורט ולתושבי העיר נודע הכבוד הרב שרוחשים בעולם לרבם, הבינו שלא השכילו לכבדו, וכצעד ראשון הכפילו את משכורתו הדלה.

שמע זאת החזן הראשי וטען: הן אף אני שליח הציבור, מדוע איפה לא יכפילו את שכרי? נענו לו ליצני העיר בחיך: אתה עושה מעשה "זמרי" (=מזמר בבית הכנסת), ומבקש שכר כ"פינחס"?!...!

אהל המעשה

כמה אלפי משפחות נמנות על קהילת "עם השם" במחוז קווינס בניו-יורק, בראשות הרב צבי אלמגור. רובן המוחלט גדלו על מסורת יהודית בסיסית בלבד, ולאחר עבודה מאומצת של הרב, התקרבו רבות לחיי תורה ומצוות. הקהילה הקימה מוסדות חינוך עבור הנוער, ואפילו "ישיבה" הוקמה עבור הילדים שחפצו להתמסר אך ורק ללימוד התורה. באותה תקופה אודותיה נסוב סיפורנו, מנתה הישיבה כמאה ועשרים תלמידים. לקראת סוף שנת הלימודים, החליטו ראש הישיבה והצוות הרוחני להעניק לתלמידים פרס ערכי וחשוב מאוד: נסיעה לפולין ואוקראינה להשתטח על קברי אבות. ביום שני י"ד תמוז יצאו לדרך. מכל צוות העובדים בישיבה נשאר רק המזכיר אשר מסיבות אישיות נבצר ממנו להשתתף. באמצעי התקשורת הטרס-אטלנטיים הלקויים שהיו באותה תקופה, שימש המזכיר כצינור המקשר בין הישיבה לבין ההורים.

בערבו של היום השלישי קיבל המזכיר שיחת טלפון קצרצרה משגרירות ארה"ב באוקראינה. הוא שמע מילים מקוטעות אודות בור שנפער בכביש ואוטובוס שהתהפך. מתוך הדברים הצליח להבין שיש לכל הפחות הרוג אחד ועוד כמה פצועים קשה. השמועה הגיעה מהר מאוד לאוזני ההורים, ובהלה רבתי התחוללה. לאחר כמה שעות של בלבול מוחלט ודאגה מטורפת לשלום הילדים, הציע המזכיר להורים להתכנס באולם שעל ידי הישיבה, משם ינסו ליצור קשר עם בית החולים באוקראינה ולקבל ידיעה מסודרת. לאחר שעה קצרה התכנסו כולם, חיוורים, מבוהלים וטרופים. שקט מתוח שרר במקום. המזכיר התרוצץ כל העת ועדכן את הקהל בכל מה שידוע לו.

באותו זמן שהו בישיבה שני העובדים הנכרים של הישיבה, האבא והבן - ג'ורג' וג'וני, ועסקו בצביעת בנין הישיבה. מן הצד עמדו וצפו בעשרות ההורים המבוהלים אשר הגיעו לישיבה. מתוך קטעי הדברים הצליחו לקלוט במה המדובר. כלפי חוץ המשיכו להעביר את המברשת על הקיר, אבל עיניהם ומחשבותיהם נדדו לתוך האולם ומה שמתרחש בפנים. פתאום ראו את המזכיר מגיע במרוצה ומכריז בשקט שם כל שהוא. סערה קשה פרצה בקרב הקהל. כעשרה אנשים מתוך הקהל, קמו כל אחד ממקומות מושבותיהם, והתקדמו לפינה הדרומית-מערבית של האולם כאשר הם בוכים ומתייפחים. "אבא, מה קורה כאן?" - שאל ג'וני את אביו. "נראה לי שהמזכיר ציין את שמו של ההרוג. כל האנשים שם בפיינה הם בני המשפחה המורחבת כנראה". לאחר כמה דקות הוסיף ואמר: "נראה לי שהם עדיין לא יודעים את השם הפרטי, כי כולם שם מאוד מודאגים ומבוהלים". עברה שעה נוספת. הפועלים המשיכו לצבוע את אותו קיר, כי משם היה נוה לומר להם יותר להציץ פנימה. שוב הגיע המזכיר במרוצה. כנראה שזה עתה קיבל ידיעה נוספת. הוא הכריז כמה מילים בחלל. פתאום נראה כיצד כל הטבעת שם בפיינה מקיפה את אחד ההורים. כמה מהם מניחים יד על כתפיו, והוא עצמו ראשו מושפל ומתייפח בבכי קורע לב. "אבא, האם אתה מצליח להבין מה קורה שם?" - שאל ג'וני שוב. "כן, כן, זה ברור לי. המזכיר הכריז עכשיו על שמו הפרטי של ההרוג. זה שם במרכז הוא האבא של ההרוג, מסביב עומדים אחים של האבא ובני משפחה נוספים". ואז הגיע הרב. הוא שהה בעיר מרוחקת ולשמע הידיעה הזדרז להגיע מהר. הוא פגש את ג'ורג' עומד בחוץ ומציץ פנימה. הרב שלא ידע כמעט כלום, ביקש לשמוע מג'ורג' אם יש לו ידיעה כל שהיא אודות מה שאירע. "כן, כן! - נענה ג'ורג' - הנה שם בפיינה, זה שכולם עומדים מסביבו, זה האבא של הילד שנהרג. מסביב עומדים כל בני המשפחה שלו". לאחר כמה שעות מורטות עצבים, התברר ש"ההרוג" לא היה אלא פצוע אנוש, וברחמי שמים מרובים לאחר מאמצים מרובים ניצלו חייו.

בדרשת "סעודה שלישית" באותה שבת נשא הרב דברי הודאה ושבח לרבונו של עולם, שלמרות התאונה הקשה והפצועים הרבים יצאו כולם בחיים. יחד עם הדברים שילב כמה מילים של התעוררות. "כאשר נכנסתי לאולם באותן שעות נוראיות - סיפר הרב - לא ידעתי כמעט כלום על המתרחש. הפועל הגוי ג'ורג', הוא זה שעדכן אותי. שאלתי אותו לאחר מכן איך ידע להצביע בדיוקנות כל כך על האבא של 'ההרוג' כביכול. הוא לא הבין את השאלה בכלל. הוא טען שזה היה ברור. וכה אמר לי: ראיתי מסביב אנשים שכבר קצת נרגעו, ורק שם בפיינה עומדים אנשים עצובים כל כך, את האבא של הילד אי אפשר היה לפספס. ראיתי את הבכי שלו וכיצד כולם מנסים להרגיע אותו ולנחם אותו. היה ברור שהוא האבא". "אפילו הגוי הערל קלט היטב את התמונה - שאג הרב - כי ככל שהטרגדיה קרובה אליך יותר, כך גדול הכאב ורב הצער". היה זה בשבת פרשת פינחס, וכך המשיך הרב ואמר: לאחר שפינחס קינא את קנאת ד' זכה לקבל את שכרו "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם". ויש להבין, לכאורה, פינחס בוודאי היה זכאי לקבל את שכרו משמים, אבל מה זה קשור לשכר שניתן לזרעו אחריו ברית כהונת עולם? אלא אפשר לפרש כך: במעשה זמרי בן סלוא עמדו כל עם ישראל בוכים כמו שנאמר: "והמה בוכים פתח אוהל מועד". כולם הרגישו בני משפחה לצרה הגדולה של מעשה זמרי, אבל מי שהרגיש הכי קרוב לצער הגדול של האבא בשמים אשר כבודו חולל בראש חוצות, היה פינחס. הוא בעל הצרה. הטרגדיה הגדולה אירעה אצלו. ומשום כך קם מתוך העדה ויקח רומח בידו". השכר שקיבל הייתה מידה כנגד מידה. מי שחש צער השכינה במידה כזאת, מגיע לו "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם". הוא הרי שייך למשפחה הקרובה ביותר לשכינה.

שם אבותי

בורא עולם ציווה את משה רבנו במשך שלוש פעמים למנות את עם ישראל. הפעם הראשונה מיד לאחר חטא העגל, הפעם השנייה לאחר הקמת המשכן, והפעם השלישית בפרשתנו פרשת פנחס – לאחר המגיפה שהביא הקב"ה בעקבות מעשה פעור.

התורה מפרטת את שמות השבטים ואת המשפחות השייכות לכל שבט, אולם דבר פלא בפרשתנו, התורה מתערבת בשמותם ומוסיפה לכל משפחה את האותיות יו"ד וה"א.

וכך כותבת התורה "ראובן בכור ישראל: בני ראובן - חנוך משפחת החנכי, לפלוג משפחת הפלוגי,

לחצרון משפחת החצרוני, לכרמי משפחת הכרמי" (במדבר כ"ו), וכן בשאר המשפחות. חוץ ממשפחה אחת התורה מוסיפה לכולם את האות ה"א בהתחלה, ואת האות יו"ד בסוף. מה פשר העניין?

רש"י (במדבר כ"ו) מביא את דברי הפסיקתא שהיות ועם ישראל היו הרבה שנים במצרים. היו אומות העולם מבזים אותם ואומרים שילדיהם הם מצרים כי בוודאי שאם הם היו כל כך הרבה שנים במצרים הם התערבבו עם גויים מצריים, לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם האות י- והאות ה- שזה שמו של בורא עולם להעיד שהם בני אבותיהם בני אברהם יצחק ויעקב ולא התערבבו ח"ו עם המצרים.

וזה שכתב דוד המלך (בתהילים קכג) "שבטי י-ה עדות לישראל".

חכמים (ירושלמי תענית) מביאים הסבר נוסף, אקטואלי מאוד לתקופת ימי בין המצרים: משל למלך שהיה לו מפתח לחדר האוצרות, והוא חשש מאוד שהמפתח יאבד לו. מה עשה המלך? קשר שרשרת לגופו ועליה המפתח, וכך לכל מקום שהלך, המפתח היה צמוד אליו.

צירף הקב"ה אותיות שמו על שמות בני ישראל ובכך 'בכיכול' קשר את ישראל אליו, כדי שלא ילכו חלילה לאיבוד. וזהו ענין צירוף האותיות י- וה' לשמות משפחות השבטים.

כשמתבוננים בדבר יכולים לקבל נחמה גדולה בגלות הקשה והארוכה, משום שכעת אנחנו בטוחים שה' יתברך לעולם לא יעזבנו, שהרי הוא יתברך "קשר" את עצמו בעמו, ואם עם ישראל במצב מחולל, ממילא גם שמו הגדול מחולל, ולכן אנחנו אומרים בתפילה ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה, שאם תמה לה זכות אבות אז הגאולה תבוא בזכות שמו הגדול שנקרא עלינו.

מצד אחד הדבר מהווה נחמה גדולה - בפרט בימי גלותנו, אולם מהצד השני הוא מחייב אותנו. שהרי אם מקיימים אנו את רצונו - אנו מקדשים את שמו, ואם חלילה לא מתנהגים כראוי - אנחנו מחללים את שמו. זו אחריות גדולה מאוד על כל אחד מאתנו. בואו נתגאה בשמו של הבורא שבחר בנו ונתנהג בהתאם.

לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוזה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
 הם וילדיהם וכל אשר להם.
 סעיד אשר בן לאה הי"ו
 אורה בת סג'ורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
 מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית חסביונים יהוד
מנחה - בשעה 19:15

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
 לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
יצחק שוחט בן סועד ומשפ' הי"ו
שאול סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
יחזקאל בן ברטה ומשפ' הי"ו
מאיר ברזני בן צבי ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30 מנחה - 19:15 ערבית - 20:07

שיעורי תורה שעה לפני מנחה

רב ביהכנ"ס הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א - יום א' ב' ד'
 הרב שמשון פוקס שליט"א - יום ג' הרב נאור דרשני שליט"א - יום ה'
 הרב רפאל עגיב שליט"א - יום ה' בשעה 20:30

תפילות שבת קודש:

שיר השירים - 18:50 מנחה - 19:10 קבלת שבת - 19:30

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30 מנחה ב' - 19:10 ערבית - 20:05

שיעורי תורה בשבת: הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

נימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00

ערבית מאוחרת: יום ב' 20:50 יום ד' 20:50 יום ה' 21:30

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
 רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00

מנחה וערבית (סמוכות) 19:15

בשעה 18:00 שיעור

מהרב דניאל קמחי שליט"א

שיעורי תורה אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א